

Határozatok Tára

C-404/15. és C-659/15. PPU. sz. egyesített ügyek
Aranyosi Pál
és
Robert Căldăraru

(a Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — 2002/584/IB kerethatározat — Európai elfogatóparancs — A végrehajtás megtagadásának okai — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 4. cikk — Az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma — A kibocsátó tagállamban fennálló fogvatartási körülmények”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (nagytanács), 2016. április 5.

- Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — A kölcsönös elismerés elve — Terjedelem*
(A 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, (6) preambulumbekkezdés, és 1. cikk, (2) bekezdés)
- Alapvető jogok — A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma — Terjedelem*
(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 4. cikk, és 51. cikk, (1) bekezdés)
- Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — Az elítélt vagy gyanúsított személyek kibocsátó igazságügyi hatóságoknak történő átadása — A kibocsátó és a végrehajtó igazságügyi hatóságok azon kötelezettsége, hogy tiszteletben tartsák az alapvető jogokat és jogelveket — Terjedelem — Korlátok*
(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 4. cikk, és 51. cikk, (1) bekezdés; a 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat)
- Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — A 15. cikk (2) bekezdése — Az elítélt vagy gyanúsított személyek kibocsátó igazságügyi hatóságoknak történő átadása — Következmények*
(A 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, 7. cikk, és 15. cikk, (2) bekezdés)

5. *Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — Az elítélt vagy gyanúsított személyek kibocsátó igazságügyi hatóságoknak történő átadása — Az érintett személy fogva tartása — Feltételek*

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 6. cikk, 48. cikk, 52. cikk, (1) bekezdés; a 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, 12. cikk, és 17. cikk, (5) bekezdés)

6. *Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat — Az elítélt vagy gyanúsított személyek kibocsátó igazságügyi hatóságoknak történő átadása — Az alapvető jogok és jogelvek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség — A kibocsátó tagállamban fennálló fogvatartási körülmények — Embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye — A végrehajtó igazságügyi hatóság általi vizsgálat — Következmények*

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 4. cikk, és 51. cikk, (1) bekezdés; a 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, 1. cikk, (3) bekezdés, 5. cikk, 6. cikk, (1) bekezdés, és 7. cikk)

1. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 77–79., 82. pont)

2. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 85–87. pont)

3. A tagállamok, következésképpen a bíróságai az uniós jog végrehajtásakor kötelesek tiszteletben tartani az Európai Unió Alapjogi Chartájának a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmára vonatkozó 4. cikkét, amint az az 51. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik; erről van szó akkor, amikor a kibocsátó igazságügyi hatóság és a végrehajtó igazságügyi hatóság a kerethatározat végrehajtása érdekében elfogadott nemzeti rendelkezéseket alkalmazza. Ebből következik, hogy amikor arról tanúskodó gyanújelek állnak a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága rendelkezésére, hogy fennáll annak a tényleges veszélye, hogy a kibocsátó tagállamban fogva tartott személyt embertelen vagy megalázó bánásmódban részesítik, az uniós jog, és különösen a Charta 4. cikke által biztosított alapvető jogok védelmi szintjének fényében köteles figyelembe venni e veszély fennállását, amikor az európai elfogatóparanccsal érintett személynek a kibocsátó tagállam hatóságai számára történő átadásáról kell határoznia. Egy ilyen elfogatóparancs végrehajtása ugyanis nem vezethet ahhoz, hogy a személy embertelen vagy megalázó bánásmódban részesüljön. Ennek érdekében a végrehajtó igazságügyi hatóságnak először is a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokra kell támaszkodnia, amelyek konkrétan – akár bizonyos csoportokat, akár bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintően – a rendszerszerű vagy általánossá vált zavart bizonyítják. Ezek az adatok származhatnak többek között nemzetközi bírósági határozatokból, így az Emberi Jogok Európai Bíróságának az ítéleteiből, a kibocsátó tagállam bírósági határozataiból, valamint az Európai Tanács szervezetei által elfogadott vagy az Egyesült Nemzetek rendszeréből eredő határozatokból, jelentésekből és más dokumentumokból. Ugyanakkor annak megállapítása, hogy a kibocsátó tagállamban uralkodó általános fogvatartási körülmények miatt fennáll annak a tényleges veszélye, hogy embertelen vagy megalázó bánásmódot alkalmaznak, önmagában nem eredményezheti az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását. Ugyanis egy ilyen veszély fennállásának megállapítása mellett az is szükséges, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság konkrétan és pontosan értékelje, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamban végrehajtandó fogva tartásának körülményei miatt ennek a veszélynek ki lenne téve. Csupán a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó, rendszerszerű vagy általánossá vált – akár bizonyos

csoportokat, akár pedig bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintő – zavarok fennállásáról tanúskodó adatok ugyanis nem feltétlenül jelentik azt, hogy egy konkrét esetben az érintett személy embertelen vagy megalázó bánásmódban részesülne az ezen tagállam hatóságainak történő átadása esetén. Következésképpen az európai elfogatóparanccsal érintett személy egyedi esetében a Charta 4. cikke tiszteletben tartásának biztosításához a végrehajtó igazságügyi hatóság, amely az ilyen zavarok fennállásáról tanúskodó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokkal rendelkezik, köteles megvizsgálni, hogy az adott ügy körülményei közt komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy az érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne-e téve ebben a tagállamban az e cikk értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének.

(vö. 84., 88., 89., 91–94. pont és rendelkező rész)

4. A végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságnak a 2009/299 kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002/584 kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése alapján arra kell kérnie a kibocsátó tagállam igazságügyi hatóságát, hogy haladéktalanul közöljön vele minden további hasznos információt az érintett személy e tagállamban történő fogva tartásának várható körülményeivel kapcsolatban. Ez a megkeresés arra is kiterjedhet, hogy a kibocsátó tagállamban léteznek-e olyan nemzeti vagy nemzetközi eljárások és mechanizmusok a fogvatartási körülmények ellenőrzésére, például a büntetés-végrehajtási intézetbeli látogatásokkal kapcsolatban, amelyek lehetővé teszik az ezen intézetekben uralkodó fogvatartási körülmények aktuális állapotának értékelését. A kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóság határidőt szabhat a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kért kiegészítő információk kézhezvételére. E határidőnek igazodnia kell az adott ügghöz, annak érdekében, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak elegendő idő álljon rendelkezésére ahhoz, hogy az említett információkat begyűjtse, szükség esetén ehhez – a kerethatározat 7. cikke értelmében – a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét kérve. A kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése szerint az említett határidőt azonban a kerethatározat 17. cikkben előírt határidők betartását szem előtt tartva kell megállapítani. A kibocsátó igazságügyi hatóság köteles megküldeni ezeket az információkat a végrehajtó igazságügyi hatóságnak. Amennyiben a kerethatározat 15. cikk (2) bekezdése értelmében szolgáltatott információk, valamint a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló bármely más információ alapján ez a hatóság azt állapítja meg, hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy tekintetében fennáll az embertelen vagy megalázó bánásmódban részesítés tényleges veszélye, ezen elfogatóparancs végrehajtását el kell halasztani, de nem lehet megszüntetni. Amennyiben a végrehajtó igazságügyi hatóság a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kapott információk alapján kizárja az érintett személyt a kibocsátó tagállamban fenyegető embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének fennállását, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a kerethatározatban meghatározott határidőben határozatot kell hoznia az európai elfogatóparancs végrehajtásáról, ami nem érinti az érintett személy azon lehetőségét, hogy az átadást követően a kibocsátó tagállam jogrendjében rendelkezésre álló azon jogorvoslati lehetőségeket igénybe vegye, amelyek lehetővé teszik számára, hogy adott esetben vitassa az e tagállam valamely büntetés-végrehajtási intézetében foganatosított fogva tartása körülményeinek jogszerűségét. Amennyiben e veszély fennállása nem zárható ki észszerű időn belül, akkor a végrehajtó hatóságnak döntenie kell arról, hogy az átadási eljárást megszünteti-e.

(vö. 95–98., 103. pont és rendelkező rész)

5. Az Európai Unió Alapjogi Chartája 6. cikkének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság csakis akkor dönthet úgy, hogy valamely személyt továbbra is fogva tart, ha az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást kellő gondossággal folytatták le, és ennél fogva a fogva tartás időtartama nem bizonyul eltúlzott jellegűnek. A büntetőeljárás lefolytatása érdekében kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személyek esetében e hatóságnak kellően tekintettel kell lennie a Charta 48. cikkében biztosított ártatlanság vélelmére. E tekintetben a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a Chartában elismert jogok és szabadságok bármiféle korlátozása terén tiszteletben kell tartania a Charta

52. cikkének (1) bekezdésében előírt arányosság követelményét. Az európai elfogatóparancs kibocsátása ugyanis nem indokolhatja az érintett személy korlátlan ideig tartó fogva tartását. Mindenesetre, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság arra a következtetésre jut, hogy a keresett személy fogva tartását meg kell szüntetnie, akkor a 2009/299 kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002/584 kerethatározat 12. cikke, illetve 17. cikkének (5) bekezdése alapján e személy ideiglenes szabadon bocsátásakor minden szükségesnek ítélt intézkedést meg kell tennie szökésének megakadályozása érdekében, és gondoskodnia kell arról, hogy a tényleges átadásához szükséges érdemi feltételek mindaddig biztosítva legyenek, amíg az európai elfogatóparancs végrehajtásáról végleges határozatot nem hoznak.

(vö. 100–102. pont)

6. A 2009/299 kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését, 5. cikkét és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a kibocsátó tagállamban uralkodó fogvatartási körülményekre vonatkozó objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok – akár bizonyos csoportokat, akár bizonyos büntetés-végrehajtási intézeteket érintően – rendszerszerű vagy általánosság vált zavarról tanúskodnak, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak meg kell konkrétan és pontosan vizsgálnia, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy a büntetőeljárás lefolytatása vagy szabadságvesztés-büntetés végrehajtása érdekében kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása következtében ténylegesen ki lenne téve ebben a tagállamban az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének. Ennek érdekében a kibocsátó igazságügyi hatóságtól további információk szolgáltatását kell kérnie, amelynek – szükség szerint a kerethatározat 7. cikke értelmében a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét igénybe véve – a megkeresésben meghatározott határidőben közölnie kell ezeket az információkat. A végrehajtó igazságügyi hatóságnak az érintett személy átadására vonatkozó határozathozatalt el kell halasztania mindaddig, amíg kézhez nem kapja azokat a további információkat, amelyek lehetővé teszik számára, hogy az ilyen veszély fennállását kizárja.

(vö. rendelkező rész)